

ELŐFIZETÉSI ARAK

ELŐFIZETÉSI ARAK

ELŐFIZETÉSI ARAK

Helyben:		vidéken:	
1 óra	60 f.	1 óra	1 K.
1 évre	1 K 80 f.	1 évre	3 K.
1 évre	3 K 60 f.	1 évre	6 K.
1 évre	7 K 20 f.	1 évre	12 K.

Megjelenik minden hétköznap este 8 órakor.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent István-tér 1.
— gyes szám: hétköznap 2 l. Vasárnap 4 f.

Felölös szerkesztő és lap tulajdonos: Baranyay Lajos.

LEVÉL AMERIKÁBÓL.

Egy előkelő amerikai uribem küldte az alábbi levelet lapunk egyik magasrangú előfizetőjének, ki közlés végett szíves volt számunkra átengedni. A levél, amely megkapó részleteket fest Amerika felfogásáról, az entente és a kettős szövetség iránti hangulatáról, a következő:

36—38 Whitehall st.

New-York City 1915. jan. 3-ikán.

A szomorú és dicső eseményekben oly gazdag esztendő lepergett és én innen a távolból — messze idegenből vagyok kénytelen az események folyását figyelemmel kísérni, — s ebből a kényszerű számúzetésből mindnyájuknak érre az új esztendőre legjobb kívánataimat tolmácsolni.

Több, mint félmillió a német-osztrák-magyar szövetség kötelékébe tartozó hadköteles van ugyanerre a sorsra kárhözátva. Itt állunk tehetetlenül s többnyire csak szűkszavu vagy Londonon át jövő rosszakaratuan elferdített értesítésekből hallunk hírt véreink hős, titáni küzdelmeiről. Ismerve a német szellemet, alaposágot, kitartást s a magyar nép — fajom mindenkor fákllya fényeként ragyogó hadi erényeit, az angol lapok csodálatosan hamis és nem ritkán sajnálatosan tudatlan hiriei dacára is meg vagyok arról győződve, hogy a rettenetes tusának, vér, ember-és pénzaldozatnak csak egy vége, az egyesült hadaink végső, dicső győzelme lehet.

Az okok s a jövő kialakulásainak kutatásaiba elmerülni nem szeretnék, s úgy is tudom, hogy a nehéz, zivatáros idők az Önök idejét és energiáját is erősen igénybe veszik, tehát csak rövid észrevételeket leszek bátor tenni, amelyekből az itteni nép s a pénzarisztokraták parvenü szentimentalizmus, továbbá a helytelenül vagy inkább mondhatnám hamisan és egyoldaluan erősen befolyásolt nézetei nyilvánvalók lesznek.

Elsősorban is a lapok német-osztrák-magyar-ellenes tendenciájáról szeretnék megemlékezni. Önök

előtt nem lesz ismeretlen, de még is szölok róla, hogy a nézetekről némi felvilágosítással szolgálhassak. Hogy a németek Belgium letörésénél báli keztyüt nem huztak, az csak világos, de az egyes sajnálatos esetet ugy kicirkalmazták, hogy az egy kis itélőképesseggel rendelkező egvény előtt szinte nevétségessé válna, ha ugyan a rettenetes tragédiák gondolata annak helyet adna. Igy pld. még a megbízhatóbbnak mondható lapokban is a következő fejezetek olvashatók: (The Evening Sun*), Say Germans s hot priest witnesses. — English correspondent asserts nearly 200 were slainor punished telling of Atrocities. — A cikkben írja, hogy a németek 193 belga papot lelőttek. — Nem mulik jóformán nap, hogy ne irnának német vérengzésekről stb. — Rendkívül jellemző az a különbség, ami a német és a világ első és legjobb aviatikusai (az természetesen csak az angol lehet) az angol között lépten-nyomon közvetlen tapasztalható. Ugyanis a német repülőgépekről dobott bombák vagy ártalmatlanok, vagy asszonyokat és gyermekeket ölnek (ez rettenetes az amerikai szemében: asszony és gyermek). Addig az angol repülőembert bombái vagy egy Zepelint, vagy vasuti állomást, vagy cirkáló hajót, vagy ehhez hasonlólt tesznek tönkre. Tényleg nem értem a francia, vagy angol aviatikusok működésére vonatkozó híreket, — azok asszonyt, gyermeket sohasem ölnek (?) vagy a német hivatalos közlések nem akarnak az angol-belga-francia jeremiádkhoz hasonlókkal előállani. — A multkorij jelentések szerint Rheims-et ismét bombázták és pedig tisztán azért, mert a császár negyedik fia megsebesült. Ezek s az ezekhez hasonló végtelen sorozatu cikkek minden esetre jók arra, hogy az Egyesült Államok — Európa és az európai viszonyok iránt oly tudatlan és tájékozatlan népét (a tömeget) Anglia és szövetségési érdekeinek támogatására megnyerjék. Nagy hangon hirdették, hogy a német katonai hatóság az U. S. of A.-ból küldött segélyexpediciókat, — élelmiszereket (Belgiumba kül-

dött) lefoglalta stb. Hogy a hatás mi volt, azt nem szükséges fejtegetni; de hogy a hullámok elcsendesítésére korántsem volt elégséges az a rövid cáfolat, hogy a németek igen is mindenütt előlárta az éhező nép rendszeres táplálásánál — az bizonyos.

Az is bizonyos, hogy nehéz az Egyesült-Államoknak neutralitásukat megtartaniok, főképp, mikor Angliáról van szó. A nyelv közös, a nép, a lakosság, az előkelőség jórésze angol származásu; vagy rokoni, vagy üzleti kapocs fűzi őket Angliához, vagy Franciaországához. Talán azt mondhatnám, a legerősebb kapocs az üzleti kapocs, a monev, a hatalmas dollár, (a miért itt minden, a becslést s ettől föl és lefelé minden, még az érzés is megvásárolható). Az entente hatalmak nagy összegű, állítólag december hó elejéig 300 millió dollárra rugó rendeléseket adtak le az itteni piacon — cipő, egyenruha, ló, szerszám, kocs, nyereg, automobil, löveg, fegyver, ágyú, tenger alatt járó hajó, élelmiszerek stb. (A cukor ára a háboru kitörésekor 4.5 cent volt fontonként s két hét mulva 9.25 cent volt. Az angolok a legnagyobb cukorgyárak három hónapi produktumát egyszerre megvették). — Ma a cukor ára rendes. Az tehát csak természetes, hogy ez a jó, praktikus üzletember annak fogja pártját, akitől a nagy, vagy a nagyobb hasznót húzza s mit törődik azzal, hogy ha egy-két cirkáló neutralitásátuk az evvel nemzeti önértéket egy kissé megsérti, azt a kis karcolást a zöldhasu dollárral könnyen be lehet tapasztalni.

Az újságok gyűjtéseit, clubbok, körök, jótékonycélu bazárainak jövedelmét legnagyobb részben a Belgiumban éhínséget szenvedők segélyezésére fordítják. A hatalmas Rockefeller-alap a pár nap előtti jelentések szerint 6 millió bathel (k. b. véka) buzát vásárolt Chikagóban s küldi Belgiumba. Ez az alap már eddig is több hájóra-komány élelmiszert küldött a szűkölködőknek.

A mint tehát látható, az entente államok úgye igen melegen van pártfogolva, de a government és a president minden lehető alkövetnek, hogy a neutralitás látszatát megtartsák.

A német-osztrák-magyar kolonia tagjai sem nézik összetett kézzel

az események folyását; ök is rendelkeznek jótékonycélu bazárt, a melynek kb. 320 ezer dollár tiszta jövedelme az elesett katonák özvegyei, árvaif felsegélyezésére lesz fordítva és pedig New-York város faji lakosságának aránya szerint 60%-a német, 20%-a osztrák és 20%-a a magyar ügyet fogja szolgálni. Igen csekély összeg, alig több mint kanál viz a tengerbe, de fényesen visszatükrözi azt a meleg érzést, amit otthon oly rettentő erővel verekedő testvéreink iránt érzünk.

Sajátságos, hogy a szabad amerikai nép szemet huny s teljesen megfeledkezik a mult zsidó üldözéseiről. Ok csak azt látják, hogy Németország — a bárányt — Belgiumot rabigába törte. Itt az igazság mérlegeléséről szó nem lehet, itt csakis jól szervezett s óriási hatásokra vadászó advertisementről lehet beszélni. Hirdetésben ök nagy mesterek, értik a tömeg pszichológiáját.

Általában Belgium letiprását siratják s a hős és lovagias Szerbiáról is megemlékeznek. Az orosz hadvezetés és Miklós nagyherceg világhírű taktikus (?) mesés sikereitől (természetesen ezek a hírek mind Petrograd és Londonon át jutnak ide) teljesen el vannak ragadtatva, — s a szegény éhínséget szenvedő, már számtalan esetben bekéért könyörgő, (?) több ízben tökéletesen megsemmisített osztrák-magyar hadsereg részére csak lekcisinylő sajnálkozás jut osztályrészul. Már szeptemberben biztosra vették Przemysl elését s örültek, hogy már csak napok kérdése a Budapest előtt egyesült orosz és szeb hadsereg Wien elé vonulása. És mit hoz a jövő? Ezek a légből kapott fantazmagoriák teljesen alaptalanoknak és helyteleneknek bizonyulnak. Az osztrák-magyar haderő rettenetesen néz ki a az ő szemüvegükön keresztül; az ő részükre csak is egy dolog, a kegyelemre való megadás marad hátra; ezt naponta várják szeptember óta, (ugy hisznek benne és várnak türelmesen.

Ez általában a lapok véleménye — a legkonzervatívabb lap, a „The Evening Post” amelyiknek kenyere és jövedelme nem annyira a nagyhangu igaztató cikk fejezetek és címeiktől mint inkább a hírek megbízható és valóságos

SÖVEGJÁRTÓ vászonaruháza, Barátok épülete.

Nagy választék fehér és szines zsinór barchetból szőnyeg, takaró, paplan, kanaváson, lepedő, abrosz, törülköző stb. **olcsó szabott arak mellett.**

voltától van függővé téve, óvatosabb kijelentéseiben.

Ha az újságok cikkeit a tömeg, a nép barometerének tekinthetjük, akkor nem nehéz megállapítani, hogy a nép (általában csak az Atlanti-óceán partjain fekvő államok népeiről szólnak) a mi álláspontunkat, azok igaz és helyes voltát átérténi nem képes, s velünk nem tud érezni.

A birodalom belsejében jobbak a viszonyok, több az u. n. german-american, akik az anyaország iránt több rokonszenvel tanúsítanak. Vannak sokan, akik a neutralitást írják zászlójukra s nem engedik magukat befolyásolni, de ez a legtöbb esetben inkább a nem-törődömségnek tudható be. Vannak azonban esetek, amelyek tényleg a neutralitás mellett tesznek tanubizonyságot, így pl. a Commonwealth Steel Co. presidentje k. b. 2 millió dolláros löveg rendelést utasított vissza azzal a megokolással, hogy ő háborus célokra löveget nem gyárt, — ő határozott békebarát. A lapok értesítése szerint eddigelé mintegy 40 millió dollár értékű fegyvert, löszert, gyorstüzélgépyut stb. szállítottak az angoloknak és szövetségeseinek.

Hogy az odaát dúló rettenetes háború az emigrációra mily hatással van, az kivülgik Commissioner of Immigration jelentéséből, amely szerint az 1914-ik évben 601.410 személlyel kevesebb érkezett New-York város kikötőjébe mint az 1913-ik évben. 1913-ban érkezett 1.334.914 személy, ezek közül 170.921 visszatért amerikai polgár és 1.163.993 bevándorló. Az 1914-ik évben érkeztek 133.504, a kik közül 573.675 bevándorló és 159.829 polgár volt.

Az üzleti viszonyok általában igen rosszak, de ez nem egyedül az odaát dúló háborúnak folyománya, hanem inkább a végletekig menő pártpolitika természetes következménye, t. i. a republikánusok máris kezdenek szervez-

kedni, hogy a 2-év múlva jövő választásokon a demokratákat legyűrjék.

A buzatermés kitünő volt. — Rettenetesen sok lovat szállítottak Európába — 200.000-ét 150 a dollár k. b. 30 millió dollár. Az egyedüli ipar, amelyik nemcsak, hogy nem szenvedett, hanem még inkább fellendült — ez az automobil-ipar, a mely dacára a gyenge lábon álló pénzügyi helyzetnek, 1915-re már is el van látva rendelésekkel.

Végeztül ismét erőt, egészséget és kitartást kívánok az új esztendőre, segítse a Mindenható hadainkat dicső győzelemre.

Megkülönböztetett honfitársi üdvözléssel.

K. I.

Hindenburg-bakák hőstettei.

A hadsereg aranykönyvében lesznek a következő hőstettek megörökítve, amelyeket részletekbe fogunk egymásután leközölni.

Virág József szakaszvezető, **Link** József és **Szabó** István gyalogosok, a 3. dragonyos ezred 2. századának voltak alárendelve. Egész nap és a rá következő éjjel elkeseredett harc folyt egy malom közelében és egy 200—300 lépésre levő erdőben harcoló ellenség jobbszárnyának megállapítása szükségesnek mutatkozott. A helyzet olyan volt, hogy a folyón átkelő őrjáratnak a leg jobb esetben is arra kellett számítania, hogy fogságba esik. Dacára ennek, a nevezettek és 2 dragonyos jelentkeztek az őrjáratra. Egy gerendán átkeltek a folyón, behatoltak a sáncok és hirtelen egy ellenséges rajvonul jobbszárnyára bukkantak, a amelyet rögtön megtámadtak. Az oroszok fejüket vesztve visszarahántak. Őrjáratunk — mint-hogy feladatát teljesítette és az ellenség szárnyát megállapította — két fogollyal visszatért a malomba.

Virág szakaszvezető az I. oszt. vitézségi érmet, **Link** és **Szabó** gyalogosok a II. oszt. ezüst vitézségi érmet nyerték.

Faust Rudolf gyalogos, **Boross** Vilmos dobos és **Füller** János tisztii szolga, lélekjelenlétük és bátor magatartásuk által tüntették ki magukat, hogy bár maguk fegyvertelenek voltak, két fegyveres orosz puskáit elvették és őket foglyulejtették. Mindhárman a II. oszt. ezüst vitézségi érmet nyerték.

Sou Miksa gyalogos, mint a zászlóaljparancsnokság és a rajvonul közötti összekötő legény, bátor és merész magatartása által, oly módon tüntette ki magát, hogy küldetése közben és visszatéréseben is, ellenséges őrjáratokra akadt s őket részint lelőtte, részint elűzte és a közben két orosz foglyul elyített. Az I. osztályú ezüst vitézségi érmet kapta.

Keill Gáspár. szakaszvezető és **Tokos** Ferenc gyalogos egy támadás alkalmával különös vitézségük és feláldozásuk által tüntek ki. Mikor az ellenség az elővonuló szakaszra tüzelni kezdett és ők a szakaszparancsnokot messze a front előtt látták, odafutottak hozzá, hogy megoltalmazzák és folyton kísérték. A mikor a szakaszparancsnok körülbelül 50 lépésnyire az ellenségtől golyóit találva összerogyott, a két derék katona a front előtt álló legközelebbi három oroszot lelőtte és a leghevesebb ellenséges tüben parancsnokuk sebeit bekötötték. Mindketten a 2. oszt. ezüst vitézségi érmet nyerték.

László József szakaszvezető különféle őrjáratokon ügyességével és bátorságával tűnt ki. Különösen egy támadás alkalmával sikerült neki, hogy az ellenség oldalába bevett állása által az oroszoknak nemcsak nagy kárt okozzon, hanem még az ellenfél előnyomulását is késleltetett. A 2. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

Pálházy Antal őrmester a háború eddigi tartama alatt minden adott alkalmal egész erejét bámulatraméltó önfeláldozással a szolgálat javára fordította. Támadásban és

védelemben lelkesítette kitartásra és előnyomulásra a legénységet személyes példájával, hogy mindig az első sorban harcolt. Különösen az ezred egy támadása alkalmával Pálházy őrmester osztálya az elsőnek egyike volt az ellenséges lövészárkokban. Akkor nagyrészt neki volt köszönhető, hogy az oroszoknak egy az e jelepe alatt állásainkra intézett támadását vissza lehetett verni. Az I. oszt. ezüst vitézségi érmet kapta.

Leinemann József gyalogos, a mikor századjának egy magaslatról lefelé haladva az ellenség erősített állását megtámadnia kellett, mint századparancsnoki küldött a tartalokhoz vitt parancsokat. Dacára az ellenség leghevesebb tüzelesének nemcsak a parancsokat pontosan közvetítette, hanem rövid időre a támadásban is részt vett. Visszartérteben két orosz gyalogost lepet meg, rövid harc után lefegyverezte és foglyul ejtette. A 2. oszt. ezüst vitézségi érmet lelt a jutalma.

Genk Ferenc tizedes. **Farnady** József tizedes és **Kolosváry** István őrvezető egy őrjáratul az ellenséges előőrsök vonalához 20 lépésre közeledtek, az előőrsöt elriasztották és a mikor egy erősebb őrjárat előnyomult, ezt legyőzték és foglyul ejtve a külföldiményhez hozták. A foglyok vallomása által az ellenséges állásokról pontos adatokat lehetett szerezni. Mindhárman elnyerték a 2. o. ezüst vitézségi érmet.

Varga János, **Schnepf** Mihály, **Arany** János szakaszvezetők és **Czuczai** József tizedes egy orosz támadás alkalmával, mikor a századnak állását változtatnia kellett, a legénységet tettel és szóval kitartásra buzdították. Megfogadták, hogy addig nem mennek vissza, a mig mind-egyikük le nem löti 5 ellenségét. És tényleg, bevárták, mig az oroszok 20 lépésre közeledtek, erre mind-egyikük 10 lövést adott le es ezen módon az ellenség rohamát visszaverték. Csak a mikor az ellenség erősítéseket kapott, bevonultak századjukhoz, de nem anélkül, hogy az ellenségben kárt tettek volna. Mind a négynek jutalmul a I. oszt. ezüst vitézségi érmet jutott.

A háboru erkölcsi kihatásai a lelkek világában.

Irta: Pázmándi.

Vannak gondolatok, eszmék, melyek lelkekben születnek meg és nem halnak el, melyeket nem könyvtárak levegője hozott létre és ugyancsak ott temetettek el, hanem, amelyek szivek melyéből fakadnak és törnek a magasba, — melyeket nem olthat el végleg, legfeljebb csak elnyomhat külső erőszak, de amely azután ismét magasra csap, mint nagy tüzeknek lángja, hogy annál jobban égjen, világítson, melegsítsen, lelkeket hevítsen s azokban a nagy eszmék útjának új forrást fakasszon. S nekem úgy tünik fel, hogy a háború nemcsak öldöklés és gyilkolás, szomorúság és fájdalmak szülője, hanem felidőzője, új élet adója azoknak a szivek legmélyén gyökeredző fölséges érzéseknek, melyek ha eddig nem is annyira, da most annál erősebben törnek maguknak utat és szállnak diadalmasan föl a köznapni, élet szürke napjai fölé.

S e kitörő érzések 133.504: az

öntudatos, lelkesedő szeretet a haza iránt. Hazaszeretet... ez eddig fogalom volt jobban nálunk. Tanultunk róla az iskolában, hallottunk szónoklatokban, a történelem beszélt róla nekünk, mint régmúlt idők fellobbant fáklájáról, s a bensőkben is égett valami... elfogott a tűz, ha Hymnust énekeltünk, ha a Rákóczi-induló hangja s a Kosuth-nóta akkordjai csendültek meg fülünkben; és de csak múltó szellő volt és fuvalom, mely nem ment el egészen, hanem maradt utána egy érzés, mely édes volt és meleg, melyről nem tudtuk egészen, csak éreztük, hogy szikra volt, mely felgyulni kész, — s ez volt a hazaszeretet.

A szikra nem aludt ki. Nemrég ismét felvillant ezrek szívében, tűz-oszlop lett belőle, mely messzire világít és felperzsel mindent, mi eloltani akarná. Nem füstöl, mint a tapló és torkokat fullaszt, hanem lelkeket hevít és buzdít a nagy tettek idején. S valóban, lelki szemeim azt látják, hogy a galiciái honvédnek szívét ez melegíti, a porosz katonák arcát ez hevíti, a tengeraltjáró hajó kormányosa-

nak a halálos sötétben ez világít, a gépmadár félelmes kattogását ez lömpitja, — erről beszél Namur bevételre, a lüttichi ostrom, a kraszníki hő, de a ravaruszkai mezőn emelkedő egyszerű sirdomb is, melyet most már nedves köd borít és... hólepel takar.....

E lelkesedés azután valóban szívből fakad s magával ragadja az itthonmaradottakat is. A kórházak termei, az önkéntes ápolók hatalmas csoportja, a rengeteg ajándékok, miket a hon oltárára tesznek s a sok munkát végző kéz tulajdonképpen mind arról beszél, hogy őket is, meg a távollévő szeretetteket is egy közös, elszakíthatatlanul összeforrat kapcsolat össze — s ez ismét a hazaszeretet. A hazaszeretet nem szalmaláng, mit üres frázisok gyújtanak fel, nem vagyonát féltő, kalmár angol szellem halovány virága. Ezt nem a sibiriai bányák nyirkos levegője szülte s a kancsuka éllette, hanem egy kitörő, szívből kiáradó égő szeretet, mely melegít hidegben, olvaszt a fagyban, mely tűzben, sárban, vízben, mocsarasutakon, félelmetes éjben mindig csak biz-

tat, lelkeket bátorít és kitartásra ösztönöz az elhagyott, de a messze távolban is forrón szeretett haza iránt!

De még egy másik érzés is fakad a háború nyomán. Ez is úgy, mint a másik, sőt még inkább szükséges s a hazaszeretethez érentartója, hogy el ne aludjék és ne csak parázs legyen szürke hamú alatt, — s e második szintén lángolon fellobbant érzés a mindengol megnyugvást adó, de új tettelelkesítő vallásos érzés. A mádnak nemcsak toll kell és színes szárny, hogy repülni tudjon a fellegek felé, hanem erő is, mely szárnyait mozgassa, — így az embernek is vallás kell, hogy az mindent, mi szívét nyomja, lemorssa róla, — erőt adjon neki küzdelmes, véres csatákon, — megadással töltsen el Isten akaratán, távolli mezőkön, — kitartással vezesse előre a győzelem felé és biztató édes remény soha nem sárguló zöld színeit verászolja szeméi elé, hogy azokat kiket elhagyott, viszontlássá ismét, s akikért most ő is harcol ott messze a sok ezer között.

(Vége köv.)

Mezőgazdák figyelmébe.

Részvettem a fehérvári országos vásáron. A rengeteg sáron kívül kevés állat és feltűnő sok kereskedő, meg szerényen meghúzódó gazdák voltak láthatók. A vásár gyors lefolyása volt. Lónak, szarvasmarhánu rendkívül magas ára volt. Kézből szedték ki az állatokat és nem sokat tekintőriztattak. Mintha a céduláhozál nem passzusokat, hanem bankókat osztogattak volna. A katonaság részére 1000—1200 K. áron sok lovat vettek a kereskedők; kisebb gazdaság részére 400—800 koronaig mentek és a jármos ökrök párja 1600—2000 K. került. Kiszagdák, törődöttség emberek, akik mellől a fiatalágot elvették, sóhajta néztek a verőfényes égre, mely nekik a tavaszi munkákat juttatta eszükbe, mi lesz velünk. A jószág drága, méreg drága, élelmiszer, takarmány megfizethetetlen, munkáról szörnyű kevés. Mellé a lelki depresszió a folytonos nyughatatlanság, mely a rokkant testet még alább hajthja, bizony kiült a bánatos arcokra.

Hazajöttem és azt gondoltam, hozzázóiok a kérdéshez, talán lesz benne egy-két gondolat, a mi gazdátársaimat valamennyire bátorítja, vagy helyes utra vezet. Hiszen ha valaha, ugy most kell egy mást megértenünk, szive verését figyelniünk a gazdának, aki katonának, hadseregnek, nemzetnek az élet-ét adja. Mondani valómat három részre osztom.

- 1.) *élelmiszerkérdés,*
- 2.) *tavaszi munka,*
- 3.) *aratás.*

A magas kormányrendeletet rendelet után ad ki, vezetőink ugy a megye, mint az egyház részéről megtekint mindent, hogy talpra álljon az értelmiség és a nehéz viszonyok között községeinket az inségtől lehetőleg megmentsék. Előrebocsátom, hogy szívós kitartás, nagy munkaszeretet, okosság és szervezkedés nélkül semmire sem mehetünk. A mi községünkben a következőleg jártunk el élelmiszer dolgában. A kormányrendelet megjelenése után azonnal az értelmesebb gazdák és a vezetőség összegyűlt a községházán és egy gazdasági bizottságot választott a helybeli plebánus indítványára ugy összeállítta, hogy minden utca négy biztost kapjon (10—15 házat egyre számítva) egy nagygazdát, egy kiscgazdát, egy arató munkást és az értelmiségből egyet. A plebánus a szószékéről is figyelmeztette a népet, hogy a biztosok szavára hallgassanak, mert különben nem lesz kenyérük. Kiadott a jelszó: addig gabonát, vagy más élelmiszert máshova el nem adunk, míg mindenki el nincs látva élelmiszerrel. A biztosok a 10—15 házat fél-nap összejárták, akinek feleslege volt feljegyezték, akinek szükség volt valamire jegyzékbe vették. Mulatozás helyett adtak vettek és Hamvazószerdára a község népe rendszerben volt. Most már jöhet a rekvirálás! Nehézséget egyedül a legújabb kormányrendelet okozott, mely a lisztnek örlésére vonatkozik s a mely a pótlékot felesbe rendeli. Lőzzá tenni búzához, rozshoz. A kukorica nedves és fázmar megsvanyítja magát, a lisztet is, árpa meg nincs, legfeljebb a vetőmag.

(Folyt. köv.)

Magyar fogolykatonalevele Oroszországból.

Itthon fengernyi aggodalommal vannak tele az emberek, főleg pedig az asszonyok amiatt, hogy mi történik az urukkal a nagy világ-háboruban, a mikor ők hónapokon keresztül semmiféle hírt nem kapnak. Az alább között levél egy Irkutsk városában fogságbanlevő fehérvári katonának, Schneider János fuvaroskocsisnak levele, amely vele betűszerint való magyarsággal a következő:

1914. December 2. Ruszland.

Mei Libe Frau Kodszeidank hi bin Kszont vászih dir ah fon urzen libenkot Vincse mene libe Frau du musztir niksx embülten füleht dasz ih füleht kstombin aber bieiszü aber ih bin da in ruszland in Irkutskische stat van der grih fir rüber iszt dan ven vir zuhausz farm eczt szint mir son 32 dage fon ucezen regimen ap ge rüzen fon sausz szint Ta Jankovics feldvéber Tilinger mir vincse eih glikihe veinachten und neishes Jar niht andersz kanih niksx szeim

Führt eih Gott

Schneider Johan.

Amely értekes sorok ezt jelentének:

1914. December 2. Ruszland.

Meine liebe Frau! Gott sei Dánk, ich bin gesund, was ich dir auch von unserem liebe Gotte wünsche. Meine liebe Frau, du muszt dir nichts einbilden, dass ich vielleicht gestorben bin, aber ich bin da in Ruszland in Irkutskischer Staat. Wenn der Krieg für über ist, dann werden wir nah Hause fahren. Jetzt sind wir schon 32 Tage von unserem Regimente abgerissen. Von Hause sind da Jankovics Feldweibel, Tilinger. Wir wünschen euch glückliche Weihnachten und neues Jahr. Nicht anderes kann ich nicht schreiben.

Führt euch Gott

Magyarul:

Kedves Feleségem!

Hála Isten! egészséges vagyok, amit neked is szívóll kívánok a jó Istenről. Kedves Feleségem, ne aggodj, mintha meghaltam volna. Oroszországban vagyok, az Irkutski tartományban. Ha a háboru elmulik, hazamegyünk. Most már 32 nap óta el vagyunk szakítva az ezredünktől. Hazulról itt vannak Jankovics őrmester és Tilinger. Kívánunk nektek boldog Karácsonyt és újévet. Más nem írhatok. Isten veletek!

Schneider János

Sorait azért közöljük le, hogy némi megnyugást szerezzünk azoknak, akik agyongyötök magukat a fölött való aggodalmukban, hogy kedveseik levele a fogságból hosszú időn át érkezik, vagy hogy egyáltalán nem érkezik. Schneider Jánost október második felében fogták el, december elején írhatott, s levele február 23-án érkezett Bécsbe. Ezenkívül bizonyos az is, hogy másik két fogolytárs is írt haza levelet, azonban hozzátartozóik eddig semmit tőlük nem kaptak.

PIUMEI kávébehozatal SZÉKESFEHÉRVÁR

:: (BARÁTOK EPÜLTÉJE) ::

Pörkölt kávékeverékei utolérhetetlenek! Saját villamos kávénapypörköldé! Telefon 250.

HIREK.

— **Háboru.** A Kárpátokban egy jelentős léppéssel ismét előbbre haladtunk. Bár az oroszok itt a nyugati részen nagy erőket vontak össze, véres fejle, nagy vesztességgel kellett hátrálniok. Csapataink 19 tisztet, 2000 közlegényt elfogtak és sok hadiszert zsákmányoltak. Ugyan az a sors érte az oroszokat a Dnyesztertől délre eső arcvonalon is. — A német francia határen: Lille körül, Champagnában, Argonneokban és a Vogézekben heves támadásokat intéztek a franciák a német hadállások ellen. Megpróbálkoztak a támadással napján 4—5-ször, a németek azonban állták a tüzet rendületlenül. Tengernyi vér, nagy emberáldozat s a vége mindennek kudarc s egy már mutatkozó rettenetes összeomlás lesz. — Anglia blokádjának eddigi legjelentősebb eredménye az, hogy a hajózás az angol kikötőkkel és a kikötőkbe majdnem teljesen megakadt. Angliában az élelmiszer ára óriási módon felszökken. Kanada, Dél-Amerika, Ausztrália nem áll többé rendelkezésére a világtengerek urának. Nyolc hétre még van élelme Angliának s aztán az éhező nép majd fog ítéletet mondani a ravasz Albion lelkiismeretlen politikájá fölött.

— **Egyházmegyei hír.** A megyéspüspök Gróf Meran Jánosné született Lamberg Ladislája grófok kegyurasága alatt álló csákerényi plebániára Papp Kálmánt nevezte ki.

— **Kitüntetések.** A király az ellenséggel szemben való vitéz magatartásuk elismeréséül az ellenséggel előtt elesett Mergl Jenő 69. gy. e. alezredest, Cserhalmi Jenő 13. h. e. őrnagyot, nemes Takács Gábor 10. h. e. századost a hadiékítményes vaskoronarend 3. osztályával, Rohitzer Tivadar 13. h. e. századost, Kovács János 69. gy. e. őrnagyot, Tóvisi Csázi Elemér, Dörner János, Herschmann Károly 69. gy. e. századosokat, az ellenség előtt elesett Tarnai István 69. gy. e. tart. hadnagyot és Szobissék Gyula 69. gy. e. hadnagyot a hadiékítményes katonai érdemkereszt 3. osztályával, Savel Kálmán 10. h. e. Meeser András 13. h. e. nemes Medvei Frigyes 69. gy. e. századosokat, Gallauner István 69. gy. e. főhadnagyot, Vasadi-Balog György bölc. tudor 69. gy. e. tart. hadnagyot a legfelső dicsőség elismeréssel, Tomcsányi Tomcsányi Árpád 17. honv. gy. e. őrnagyot a hadiékítményes 3. osztályú katonai érdemkereszttel, Barta Aladár, Turchányi Turchányi László 17. honv. gy. e. főhadnagyokat és dr. Koltai Tóth Lóránt 17. honv. gy. e. hadnagyot a legfelső dicsőség elismeréssel tüntették ki.

— **Ami hőseink.** A király Piliusi Kornhaber Adolf altábornagyot, aki a székesfehérvári honvédkerületnél mint beosztott tábornok szolgált, az ellenséggel szemben tanúsított vitéz és eredményes magatartása elismeréséül a hadiékítményes Lipótrend lovagkeresztjével, Ullmann Zsigmond, Krutner Lajos 17. népfelkelő gyalogezredhez beosztott

főhadnagyokat az ellenség előtti vitéz magatartásukért — dr. Riesz József 17. népfelkelő gyalogezredbeli népfelkelő ezredorvos pedig az ellenség előtt tanúsított vitéz és önfeláldozó magatartása elismeréséül legfelső dicsőség elismeréséül tüntette ki. A hadseregfőparancsnokság által az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásuk elismeréséül I. osztályú vitézségi érmet kaptak: Steiner Jakab őrmester, Varga János szakaszvezető, Máhr József és Szeber Jakab 17. honvédegyalozredbeli honvédek, II. osztályú vitézségi érmet pedig: Csapo Sándor őrmester, Peidl János szakaszvezető és György János közlegény; mindnyájan 17. honvédegyalozredbeliek.

— **Alles főhadnagy balesete.** A tegnapi katonai szemlén baleset történt. Alles főhadnagy leest a lováról, s fején súlyosabb természetű zúzódásokat kapott. A szerencsétlenül járt főhadnagyot a csapat kórhába szállították.

— **A maximális ár fellépése** mint, lapunk legutóbbi számában megírtuk, Sággy Lajos rendőrfőkapitány Somogyi József rendőrbiztos és Jambrics Lajos h. polgármester ellen megindította az eljárás. Ma délelőtt dr. Saára Gyula polgármester ez ügyben érintkezésbe lépett a belügyminiszterrel és kérte, hogy a pártatlanság, biztosítása érdekében egy bizottságot küldjön ki az ügy megvizsgálására.

— **Hősi halál.** Einhorn Ferenc kőmives 17. népfelkelő gyalogezredbeli honvéd a harcúterén kapott sebesülése következtében Munkácscon meghalt.

— **Máhr János** székesfehérvári lakos ki a 17-ik honvédegyalozred munkácsapatában teljesített szolgálatot, Eperjesen tüdőgyulladásban meghalt.

— **Halál mise közben.** Szelmayer Rudolf lepsényi plebánus vasárnap, amikor misézett, szívszélhűdést kapott s azonnal meghalt.

— **Csapat szemle.** A honvéd kerületi parancsnokság altábornagy kedden szemlélt tartott a helybeli honvédség felett. A csapatvizsgálat a szokásos katonai felvonulással a vásártérre ment végbe.

Székesfehérvár szab. kir. város

APOLLO

színház

Szerdán és csütörtökön, március hó 3 és 4-én:

1. Az életmentő, (humoros.)
2. **A MEGTÖRT ÉLET.**
3. Dráma 2 felvonásban.
4. Riportok a háborúból.
5. **FIU VAGY EÁLNY.**
6. Nordisk vígjáték sláger 2. felv. Főszereplő Carl Alstrup.
7. Mozgófényképszemle az északi és déli harcúterőről.

— **Katonatemetések.** *Tok* Sebestyén a 37. gyalogezred közlegénye gyepessomosi lakos a harctéren kapott lösebe következtében a helybéli csapatkórházban elhunyt. Temetése március hó 3-án délután lesz a csapatkórház halottasházából — *Petrovics* Milívoj a 28. honvédegyezred közlegénye batrovcei lakos a harctéren kapott sebesülése következtében elhunyt. Temetése március hó 3-án d u 2 órakor lesz a Szent György kórház halottasházából.

— **Mivel kedveskedünk a háborúból hazatérő katonákonknak?** Kétségtelen tény, hogy katonáknak a harctéren nem képesek rendszeresen lapokat olvasni. Aki katonarokonának kedveskedni akar, az már most gondoskodik arról, hogy a hazatérő harcos litron egybegyűjtve megtalálja kedvenc lapjának háborus számaikat, mert utólag beszerezni lehetetlen lesz. A legszebb és legolcsóbb ajándék katonákon számára „A Hadsereg” egy évfolyama. Előfizetési ára egy negyed korona 3 félévére 6, egész évre 12 korona. Megrendelhető minden könyvkereskedésben.

— **Émlékeztető!** A zenekedvelők egyesülete jótékony célú 42 ik filharmoniai hangversenyt holnap, szerdán este 8 órakor tartja a városi színházban. Jegyek Schmelcer Jákó nádor-utcai üzletében és a hangverseny kezdete előtt a színházi pénztárnál válthatók.

— **Megalakult az élelmiszerbizottság.** A városi tanács tegnap d. e. a város élelmiszerbizottságára bizottságot alakított. Elnök lett dr. Kerekas Lajos h. polgármester, előadó Námessy János gazdasági tanácsos, jegyző: Farkas Sándor tb, főjegyző; tagok: Armos Jenő, Polják Henrik, Grünfeld Jakab, Pethő Miksa, Rácz Soma, Lits Ferenc, Weisz Miksa, Offner Mór, Heimann József, Kovács A. Sándor.

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindazon jó barátomnak és ismerősömnek, valamint egyleteknek és társulatoknak, kik felejthetetlen drága jó férjem halála alkalmából a végtszességen megjelentek, koszorút küldtek, kocsikat rendelkezésükre bocsátottak vagy részvétlünknek bármilyen kifejezést, adtak ezután mondomk szívből jövő, hálás köszönetet magam és családom nevében. Özv. *Molnár Béláné.*

JÖN! JÖN!
AZ APOLLÓBA
pénteken és szombaton
WALDEMAR PSILANDER
Az élet iskolája.

— **A kukoricaköszönlés bejelentésének meghosszabbítása.** A Fejérmegyei Gazdasági Egyesület értesíti az érdekelt gazdaközönseget, hogy a földmiveltügyi miniszter felhatalmazta az Országos Gazdasági Bizottságot, hogy 27, illetve 30 koronás kivételes áron azokat a tengerikészleteket is megvásárolja, amelyek a községi előjárásoknál folyó évi március hó 15-éig bejelentettek.

Ha nem kapja pontosan a lapot, azonnal jelentse a kiadóhivatalnak.

— Rövid hírek.

Köszönetnyilvánítás. Alulírottak legforróbb köszönetüket nyilvánítják rokonainknak, jóbarátainknak s általában mindazonoknak, akik szeretettel kedves nőm temetésén részt vettek s a ravatalra koszorút küldtek s lesújtó fájdalomukat bármilyen nyelvi nyelvték lfsj. *Vincz József és a gyászoló család.*

Adomány. DV. F. K. Palánkáról 3:02 kor. küldött szerkesztőségünknek a háboruban munkaképtelenné lett katonák számára.

A városi központi választmány alakuló ülését március hó 4 én d. u. 3 órakor tartja.

Fejérmegye igazoló választmánya a január 25-én megtartott törvényhatósági bizottsági tagválasztások igazolása ügyében március 10-én délelőtt 10 órakor a vármegyeház kistermében ülést tart.

— **Köhögés és rekedtség ellen** a legjobbnak bizonyult szer a dr. Störk-féle komprimált mellpasztilla. Egy doboz ára 50 fillér. **Kapható Szűts Róbert „Magyar Korona” gyógyszertárában Székesfehérvár Városházán.**

Felvágottak, sajtók nagyválasztékban. Borok, pezsgők, rumok és likörök; cukorkák, teasütemény. Müncheni Szalvator sör. Pénteken balatoni süllő Gebauer Testvéreknel, Kossuth-utca. Telefon 340.

Legolcsóbb színet

a Székesfehérvári Hitelszövetkezet (hiv. helyiség: Távirda-utca 6.) árusít.

1. darabos poroszszén mm-ja: 4 korona 80 fillér.

1. darabos sálgótarjani szén mm-ja: 3 kor. 60 fillér

a házhoz szállítás fuvarjával együtt. Megrendeléseket bármilyen mennyiségben elfogad a könyvelőség a hiv. helyiségben mindennap d. e. 9—12 ig és d. u. 3—5 óráig. Szállítás minden hét szerdáján.

Mivel a hitelszövetkezet csak tagjainak szállít, a saját érdekében cselekszik, aki a tagok közé sürgősen belép. Egy üzletész (amely, után 5%-os osztalék jár: 50 korona, ezt azonban 50 hónap alatt kell befizetni).

SZÍNHÁZ.

1915. márc. 1.

Timár Liza. Eletkép 3 felvonásban. Irta Bródy Sándor. Varsányi Irén vendégfelléptével. Bródy bátran írhatta volna a darabja alá: „lipótvárosi életkép, mert lipótvárosi a témája, azok az alakjai is, kik itt járnak, élnek körülöttünk. Egy dús-gazdag, lipótvárosi zsidó család kikeresztelkedik, a Sacré Coeurben nevelteti egyetlen leányát, a Lizát, aki aztán teljesen idegenül érzi magát otthon, a szülői házban, meggyűlöli a környezetét, a fajtáját. Nagyuri hajlama vannak, amit még inkább fölébreszt benne anyjának egy elejtett, félreértett mondása. Régi nemesi kastélyról álmodozik és nem akar máshoz feleségül menni, mint olyanhoz, akinek kilencéves nemesi koronája van. Apja azonban a kikeresztelkedés dacára is, marad

a régi üzletember, bankár, — zsidó. Sőt az marad akkor is, mikor leánya boldogságáról, jövőjéről van szó. A darab tehát tendenciózus, s a tendencia a kikeresztelkedés ellen irányul. Bródy darabjával elérte a célt, amit maga elé tűzött. Az a meghasonlás, azok a lelki tragédiák, melyek szemünk előtt lejátsszódnak, ezt a gondolatot ébresztik bennünk. — A csoda ideg, elnevelt kis Liza alakját *Varsányi Irén*, a Vigszínház művésznője játszotta meg igazi művészettel és tökéletes alakítással. A Timár Liza lelki tragédiáját élet-hűbben, művésziessébben eljátszani alig lehet, mint azt Varsányitól láttuk. Öntudatos művészet ez, hol jelentős, fontos minden szó, minden mozdulat, arckifejezés és hangjelzés. Méltó partnere volt *Alapi Nándor* (a házi orvos), ki főleg a második és harmadik felvonásban játszott el szépen a neki szánt szerepet. *Dévil* (Timár) ritkán láttuk annyira elemében és olyan jól játszani, mint a hétfői előadásban. A többi szereplők is: *Kovács Margit* (Timárné), *Nyikos Zsigmond* (Capriera Kunó gróf), *Csáki Antal* (Ronn S. Tivadar) mindenben igyekeztek hozzájárulni a főszereplők játékához. — A ház zsufolásig megtelt közönséggel, mely szívesen ünnepelte a vendégművésznőt és a több szereplőket.

Fiu vagy leány. A Nordisk film Compagnie ismét egy legújabb alkotását mutatja be ma és holnap az Apolló Színház. Fiu vagy leány a címe ennek a kitűnő szellemes 3 felvonásos vígjátéknak, melynek főszerepét a jóízű humorával ismert *Carl Alstrug* játsza. A kitűnő műsort egy két felvonásos dráma a *Megtört élet*, egész csomó háborus aktualitás és egy rövid vígjáték egészítik ki.

Székesfehérvár sz. kir. város tanácsától. 649/1915.

Hatósági hirdetmény.

Székesfehérvár szab. kir. város tulajdonát képező nyolc darab kantsert nyilvános árverésen készpénz fizetés mellett eladatik.

Az árverés a sertespiacra folyó évi március hó 6-án délelőtt 10 órakor fog megtartatni.

Székesfehérvártól 1915. márc. 2-án.

Námessy János
tanácsos.

Szerdán és csütörtökön
március hó 3 és 4 én

Hí a császár.

Hazafias színmű, háborus aktualitás. 2. részben.

VIII-ik baleset

Vígjáték 4 részben.

Mindkét napon két előadás este 6 és 9 órakor.

Katonáknak belépődíj 20 fillér.

A világ bármily lapjára

elfogad előfizetést

és hirdetéseket

Temesvár. Postafiók 4.

Címet tessék kivágni és eltenni!

APRÓHIRDETÉSEK.

Egy buzaöld—kiadó kukorica alá. Tudakozódni lehet Salétrom-utca 27. özv. Almássy Andrásné.

Dráher sötétepen egy képzett könyvelő azonnali belépésre alkalmazást nyer. Jelentkezni lehet a főnökségnél.

Malna—és ribizli bokrok kaphatók Széchenyi-u. 26. sz. alatt.

Előszövény kerítés, ciprusfák, szerzfánfák való szilfa, Széchenyi-utca 15. szám alatt eladó. Ugyanott rét és buzaöld kiadó.

35 pad és székek eladók, megtekinthető az Olympia mozgósínház helyiségében, Budai ut. 3.

Kath. Haziasszonyok Pirosalma-utcai-cselédotthonában mindennemű cselédek helvet keresnek.

Belvárosban egy jóforgaimu vendéglő betegség miatt eladó. Tudakozni lehet a szerkesztőségben.

Egyszobás lakás kiadó Széchenyi-utca 26. sz. alatt.

SZÉKESFEHÉRVÁRI BUTORKÉSZÍTŐ
:: IPÁROK SZÖVETKEZETÉNEK ::

BUTORÁRUCSARNOKA

MINT AZ O. K. H. TAGJA

ajánlja tagjai által készített butorait, melyekből a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelegi állandó

NAGYRAKTAR.

Butoraink ugy izlés, mint minőség tekintetben versenyképesek bármely más hasonló nagy és elsőrendű raktárak áruival.

Elsőrendű műszatosok által felülbírált modern háló-, ebéd-, salon- és uriszobák stb.

Állandó butorkiállítás!

Kiváló minőségű tolnai szőnyegek nagy választékban kizárólag árucarnokunkban kaphatók.

TELEFON 258. — KOSSUTH-U. 10.